

HOFFMANN MESÉI

A szegedi Nemzeti Színház előadása

A szegedi Nemzeti Színház ez évi első operabemutatója este első estére feltárazta a híres, lelkes tapsok között az előadó együttest, s a városban széltében-hosszában jár a híre a sikeres előadásnak. Mi a siker titka? Milyen összetevők eredményéből szürodt le a közönség tetszésnyilvánítása?

Egy sikeres bemutató első fellétele a mű helyes megválasztása. Offenbach Hoffmann meséi című operája ebből a szempontból sok vitára adhat alkalmat. Bár nem tartozik az operairodalom legrepresentatívabb darabjai közé, mégis nem véletlen, hogy túlélt a múlt század annyi balsikerű próbálkozását. Zenéjének legfőbb értéke, hogy természetesen, könnyedén, de amellet ötletekben bőven árad. Erezzük mögötte az emberi érzésvilág mély ábrázolására való törekvést, a zene néhány igen jellegzetes típus formál, bár sokszor az egyéniség jellemzésére már nem telik az eszközökből. Offenbach életművét lezáró egyetlen operája nagyszerű operettjeinek legjobb tulajdonságait fejlesztte tovább a szövegkönyv megnövelt követelményeihez, s éppen ez teszi alkalmassá a közönség igényeinek növelésére. Gondos, művészi előadása képes azoknak a figyelmét is a zene mélyebb kifejező erejének megértésére fordítani, akiknek igényeit eddig az operett könnyedébb, kisebb tartalmi lehetőségei is kielégítették.

Nem lehet elfoglalni egységes álláspontot az opera mellett, főleg benső eszmei tartalma miatt. Nem tudjuk, csak mesének fogadjuk-e el, vagy valóságnak is. Mesének túl tragikus, valóságnak túl fantasztikus. Mindez tán abból adódik, hogy keresi, kutatja az élet elrejtve működő hajtóerőit, de azokat nem ismeri fel, csak mint szellemeket igyekszik megidézni. Jelképekkel dolgozik, de ezeknek a jelképeknek sokszor hiányzik a valóságereje. Emiatt a mű nem adhat hiteles összképet az életéről, a részletekben azonban sok sikerült ábrázolás, a polgári társadalom leleplező rajza tűnik elő. Mindezt összevetve a Hoffmann meséi színes, mesészerű, sokszor fantasztikus forgatagot vélünk élni, mely azonban az emberi érzésvilágnak sokszínű ábrázolására ad alkalmat, s jól értelmezett előadása a kor társadalmi problémáira is ráirányíthatja a figyelmet, érdekes, könnyen érthető zenei nyelvezete pedig maradéktalanul szórakozást nyújt. Ezek a tulajdonságok ma is helyet biztosítanak számára az operaszínpadokon.

A sikeres előadás legfőbb tényezője a szegedi Nemzeti Színház operaegyüttesének magas igényeket kielégítő, jól összecsiszolt, lelkes előadása. A színház régebbi tagjai között nagy szerep jut a fiataloknak, s feladatuk jó megoldásnak azt mutatja, hogy a szegedi színháznak szívügye a fiatalok fejlődése, nevelése, munkájukat nagy figyelemmel és sok segítséggel kíséri. Így nem véletlen, hogy egyik-másik fiatal művész alakításában szinte ugrásszerű fejlődés mutatkozik. Hoffmann, a költő Varga Róbert alakítja. Zenéleg feladatát mértéktartóan, egészséges muzikalitással oldja meg. Hangja biztosan ül, könnyedén szárnyal a legmagasabb fekvéseken is. Külön dicséret illeti plasztikus, érthető szövegkifejtését. Eneke belülről fakadó, kifejező, bár éppen hangjának szénskáláját kell a kifejezés érdekében még sokkal gazdagabbá tenni. A színpadon biztosan, otthonosan mozog, ugyanakkor belső hév, fiatalos lendület hatja át.

Olympia szerepében kellelmes meglepetést jelent Festi Ella játéka. A nem könnyű szerepet mind énekével, mind játékaival jól formálja, koloratúrái meglepően biztosan és könnyedén gyönyöröznék a babafigura által kívánt merev leltartás mellett is. Moldován Sztéfánia Giulietta szerepében nem játssza meg eléggé színesen a léha, könnyelmű velenőci szépasszonyt. Hangja inkább vivő erejével hat, külön-

sen a magasabb fekvéseken szárnyaló, telten zengő, a kifejező lehetőségek gazdagabb skáláját azonban nem használja fel. Berdál Valéria a tüdőbeteg Antoniát vonzó, megható vonásokkal állítja elé. Színesi játéka meggyőző légkört teremti. Eneke biztos muzikalitást mutat, hangja a pianok éneklésénél kristályos, lehelletfinom, erősebb hangvételéknél azonban élességét kissé lágyítani kell.

A mű legnehezebb szerepére a Hoffmann költő boldogságát tönkretévő rossz szellem megjelenítése. Valósággal megfizető, luciferi alak. A szerep igazi jellegének visszaadása azért nehéz, mert négy különböző alakban, egyéniségben jelenik meg, mindig más, de mégis mindig ugyanaz. Nemcsak a véletlent, az esetlegest, hanem a szükségszerűt is jelképeznie kell, hogy a költő boldogságának útjában nemcsak az ő személye áll, hanem az élet egész rendje. Horváth József nagy színészi rutinjával sem tudta ezt a jellemet elég töretlenül megjeleníteni. Az első felvonásban, mint Coppélius csak, mint egy intrikus öregúr jelenik meg, ki személyes sérelme miatt áll bosszút. Annál sikerültebb és mélyebb tartalmú többi három alakítása.

Hasonlóképpen sokrétű feladatokat kell megoldania, bár lényegesen kisebb keretek között János Rudolfnak. Leghálásabb szerepe a harmadik felvonásban kap, s itt kitűnő jellemábrázoló készséggel mutatja meg, hogy rátermett erre a szerepkörre. Gaál József Szpalanzini szerepében töle megszokott könnyedséggel ábrázolja a mesebeli „tudóst”, kinek komolykodása is eleven humort fakaszt, s ezzel helyes egyensúlyt teremt az első felvonásban a valóság- és a mese köztettségében. Crespel tanácsos szerepében Sinkó György alakító készsége mutat nagy fejlődést. Hangja mind szebben és tartalmasabban zengő, s egy-egy biztosabb szolgálja a drámai kifejezést. Mucsi Sándor Miklóst, a jóbarátot, a költő állandó kísérőjét alakítja. Különösen az első felvonásban méltó társa. Színesi játéka kifejező, előre lendítő, színes és életteli felvonáseleji áriája a babáról. Szalma Ferenc jóízű kocsmáros érdekes színfoltja az elő- és utójátéknak. Schlemil szerepében Lusztig István még nem talált eléggé magára, bár itt-ott előcsillan énekesi kultúrája. Kisebb szerepekben jól szolgálják az előadás művészi egységét Turján Vilma, Komlóssy Erzsé, Juni József, Brózsónyi Mihály. Juni József komoly figyelmet érdemlő hanganyaggal rendelkezik, Komlóssy Erzsinek nagy része van a barcarola hangulatos, megszólaltatásában.

Az előadás sikerében döntő szerepe van a vezénylő Rubányi Vilmos karmesternek. Minden egyes ütemen látszik a gondos zenei előkészítő munka eredménye. A legkisebb zökkenők nélkül minden biztosan,

összecsiszoltan pereg. De ebből az összeforrott együttes teljesítményből is kiemelkedik a zenekar játéka. Gondosan formálják a legkisebb zenei motívumokat is, a zenekari hangzás állandó egyensúlyban van. Az egységes hangzásba ezúttal különösen jól simulnak be a rész-fűvők. A karmester kitűnő irányító munkája nyomán a zenekar valóban egy sokszínű pallettá, melynek színei minden pillanatban készen állnak a drámai történet szálait gazdag árnyalatokban kivetíteni. A kitűnő zenekar néha túlzásokra is csábít, amikor a színpad kis-sé háttérbe szorul. Az eredményes munkából a kórus is derekasan kiveszi részét. Elsősorban a férfiakat illeti dicséret, az elő- és utójátékokban nyújtott teljesítményéért, itt is a bariton és a basszus szólamok egységes hangszíne tűnik ki, míg a tenor az erősebb hangzásoknál kiegyenlítően szól.

A rendezést Versényi Ida végezte, kinek munkáját a szegedi közönség az Anyegin emlékeztető előadásából már ismeri. A darab egyébként egységes rendezői felépítésében történt csak a befejezés jelent, amelyet azzal a céllal változtattak meg, hogy a mű végso kicsendülése derűsebb legyen. Az új befejezés lényeges változást nem tud adni, Hoffmann a borban keres vigasztalást, s a néhány betöltött melódramaszerű mondat „három a kislányos” szentimentalizmusba öltözteti a költőt. A rendezői megoldásokból kiemelkedik az előjáték színes forgataga, fiatalos, tüzes lendülete, a velenőci jelenet megragadó hangulata, a harmadik felvonás gyors ritmúsbán pergő drámai menete. A díszletek Oláh Gusztáv, az Állami Operaház kiváló művésze, tervei alapján a szegedi Sándor-tervterek készítették el. Kitűnően sikerült díszletek egy-részt technikai lehetőséget adnak a cselekmény folyamatos pergéséhez, például az első felvonás két képének nyílt, forgószínpados változása, más-részt hozzásegítenek a tartalmi mondanivaló mélyebb megértéséhez. Amikor a második felvonás díszletei a szemünk előtt emelkednek ki a mélyből, Dappertutto, a varázsló intésére, ez is kifejezi, hogy Dappertutto személye jelképe annak az egész környezetnek, amely a költőt gyilkosságba viszi. A második felvonás díszletei egyébként költői szépségű képet varázsolnak a szemünk elé.

A jelmezek és a maszkok alkotói gazdag fantáziáját mutatja, másrészt azt a bőkezűséget, amellyel a színház külsőségeiben is növelni akarja az előadás élményszerűségét.

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy Offenbach: Hoffmann meséi című operájának előadása a szegedi Nemzeti Színház operaegyüttesének jól sikerült erópróbája volt, s a sikerlőds újabb lehetőségeit és útjait tárta fel az év soronkövetkező feladataihoz.

Erdős János

Levél Mindszentről a Szegedi Állami Pedagógiai Főiskola diszisztáihoz

Kedves Elvtársak!

Ezúton mondunk köszönetet nektek Mindszent község DISZ-szervezetének fiataljai nevében azért, hogy vállaltátok községünk DISZ-feladatának patronálását. Köszönetet tartozunk azért a kedves előadónak, amellyel a mi fiataljainkat két órán át szórakoztattátok. Az előadás minden száma, minden jelenet meggyőző, kedves volt számunkra. Kérünk benneteket főiskolai disziszták, hogy mielőbb és minél többször látogassatok el hozzánk! Együttal megígérjük azt, hogy mi is viszonzni fogjuk a Ti látogatásaitokat, illetve előadásaitokat a mi szerény tudásunkkal. Reméljük, ezzel is hozzájárulunk ahhoz, hogy a várost és a falut közelebbhozzuk egymáshoz.

Meleg elvtársi szeretettel üdvözlő benneteket a mindszei DISZ-feladók nevében: GYÖRFI LÁSZLÓ DISZ-titkár; KORMOS JÓZSEF szervező-titkár.

Párthír

Ertesítjük az MDP Történet I. évfolyam hallgatóit, hogy az első témakörből 1955. november 11-én, pénteken délután 5 órakor a Pártoktatók Házában bevezető előadást tartunk.

Előadó: Czuth Béla elvtárs, a marxizmus-leninizmus tanszék tanársegéde.

Agit.-prop. osztály

Szüret utáni teendők

A kedvezőtlen időjárás miatt a mi vidékünkön is szinte mindenfelé jelentkezett a szőlőkben a szürke rothadás. Ez a veszedelmes szőlőbetegség elsősorban a vékonyabb hűjú szőlőket — mint például az ezerjő, a kadarka — támadta meg. A szürke rothadásos szőlőből szűrt mustot célszerű most a szüret után lenyálcázni és ezt követően fajtészővel erjeszteni. Ily módon a bor barnatörésre kevésbé vagy egyáltalán nem lesz hajlamos.

Ugyancsak már most kell gondoskodni a jövő évi szőlőtelepítésekéről is. Az idevonatkozó párt- és kormányhatározatok értelmében az ország csemegeszőlő területét az össz-szőlőterületek 30 százalékáig kell emelni. A csemegeszőlő területék Szeged vidékén jelenleg is az össz-szőlőterületeknek még csak alig a 3—5 százalékat adják. Tehát évről évre egyre nagyobb területet kell beültetni csemegeszőlővel is. Ez csak úgy lehetséges, ha a telepítés szempontjából alkalmas szaporító anyaggal jól gazdálkodunk. Szükséges, hogy minden csemegeszőlő területtel rendelkező termelő haladéktalanul szelektáltassa készletét az Országos Szőlőoltvány és Facemete Forgalmi Vállalattal és az alkalmas anyagot térítés ellenében becsásssa a vállalat rendelkezésére.

— »Villanyrendőrk«
Szegeden. Az elmúlt napokban az Anna-kút mellett már el is helyezték azt a beton talpazatot, amelyre a rendőri fülkét helyezik majd el. Még ebben az esztendőben a Kossuth Lajos sugárút és a Sztálin körút sarkán villanyvezetéssel irányítják a forgalmat — ez lesz az első »villanyrendőrk« városunkban.

ASSZONYOKNAK

Saláta, savanyúság

Húsételekhez mindig adjunk savanyúságot, salátát. Amíg van friss anyag ne bontsuk meg a télire elterelt üvegeket, mert azok vitamintartalmára a tél végén nagyobb szükség lesz szervezetünknek. Ebédhez, vacsorához mostanában még készítsünk friss savanyúságot.

VEGYES SALÁTA. Vöröskáposztát, paprikát, hagymát szeletelünk és besózzuk. Egy-két órán át állni hagyjuk, majd kicsavarjuk. Ízlés szerint ecetet, vizet, cukrot, sőt keverünk össze. Felforraltjuk és forrón ráöntjük a salátára. Kihűlve tálaljuk.

A CÉKLA ízletesebb ha fogyasztás előtt pár napig elkészítve állni hagyjuk, de fogyasztható rögtön is. Elkészítése a következő: Megmossuk a céklát, és sóltan vízben megfőzzük. Vízét leöntve, mint a főtt krumplit, meghámozzuk. Amikor kihűlt, vékony szeletekre vágjuk. Üvegebe rakjuk, tormaszeleteket teszünk közéje. Vízet, ecetet, cukrot sőt és kőménymagot vegyítünk ízlés szerint, ezt felforraltjuk és az üvegekbe rakott céklára öntjük. Lekötözzük és elrakjuk. Hetekig is eláll. Ételek díszítésére is használhatjuk, szendvicsekben is szép és étvágygerjesztő, különösen, ha hullámos élű késsel szeleteltük.

ALMA, KÖRTE — ECET.

Egy mai költő kozmikus útjáról

Pletykás kis zugban, girhes eszpresszóban a butykös lábom rejtő félcipőmben jó fogpiszkálóm szinte belevágtam, s boldog csikóm úgy elragadt magával, hogy légbeszállt, s alatt maradt a tág az emberekkel s törpéikkel megáldva.

Kíváncsotam és messzire jutottam, kiváltam, mint savóból a tejfől, s néhány más tejből alvadt buborék is kacsintgatott föl rám és szállt utánam — kötött bár köldökzsinór: ellenálltunk — mondván: több tejfől nem terem alant.

Váteszként írtam buborékjaimnak: törpétlenül a földet vonzani új napközelbe! Tévelygést nekünk! A kétkedést teremtsük, hogyha nem volt, pityergést minden dalba, dalnokok, s lidérces lángunk harci zaj vidítsa: porból válánk és az leszünk megint.

A hirtelenben mimelés-tevők s zománcuk-féltő satnyálat bámulása kísért, s a hólyag-bolygóhad ádolt innepösebbet, mint ott lent, ahol a Központból rikkantottam össze egy-két kalendár örök lapjait.

S dudáltam újat, nagyszerűt és mégse hujantott senki letről fölfelé: „Hogy volt! No mester, ez a nótá kéne! A sötétségből szőjj nekünk eget s a pálmákat majd csak megkapod, ha mind kihűlnék nálunk a szívek.”

Nem tapsolt senki letről fölfelé, csak megindultak mind az üzemek s olyan kormot és füstöt eregettek, hogy hólyag-bolygóhadammal lesszáltam füstösen, s mármint egyetlen a kérdés, hogy bevesznek-e még az emberek.

1955. október 27.

Lódi Ferenc

Az ártéri fásítást segítik a Szegedi Tudományegyetem Növényélettani Intézetének kutatójai

A Szegedi Tudományegyetem Növényélettani Intézete mindössze három éve működik, de máris számos kutatási eredményével segítette a mezőgazdaság és az ipar munkáját. Most is jelentős kísérleteket végeznek. Ferenczy Lajos az intézet fiatal kutatója például a nyersbőrön foltozódást előidéző bakteriumok kártételének megakadályozására folytat kísérleteket.

Egy másik jelentős munka már befejezéshez közeledik. Egyik legfontosabb fafajtánkat, a szerszámának is kiválóan alkalmas magaskörst vizsgálták meg a tisztamenti ártéri fásítást szempontjából. Számos erdővidéket bejártak és tizenegy helyről vett mintát alapján számolniuk most be a szegedi Tudományegyetem rövidesen megjelenő Acta Biológiaiában eddigi eredményeik egy részéről.

A magaskörst magja csak két év után és kis százalé-

ban csírázik. Ferenczy Lajos kutatásai közben rájött, hogy a magban egy csírázást gátló anyag van, amely az áztatásnál eltűnik. A jarovizációs időszak kezdetén két-három héten át áramló vízben tartják a magot és aztán ültetik ki, így azonnal kihajt. Szalai István docens, az intézet vezetője és Bertényi Lászlóné tanársegéd azt vizsgálták, hogy a különböző talajokon nőtt körisek szerkezete hogyan változik. Megállapították, hogy a körist csak jóminőségű talajokon érdemes ültetni. Az általában 150—160 évig élő fánál szikes, homokos talajon már 30 év után jelentkeznek a csúszsáradás. Egészen újszerű biológiai vizsgálatokkal kiderítették, hogyan befolyásolja a fa hozamát életkora. Most olyan irányban folytatják kutatásaikat, hogy megállapítsák a fa ipari felhasználhatóságát.

MÉRLEG — ÜVEGBŐL

Akinek nincs pénze mérleget venni, nagyon olcsón pótolhatja azt, ha valamelyik üvegáru üzletünkben üvegből készült házi fűszermérleget vásárol. Ez nem más, mint egy nagy üveg pohár, amelyen körben különböző rovátkák vonallal jelzett beosztás található. Gyártásakor kimérték és megjelölték, hogy mi meddig, mennyire tölti meg a poharat. Mérti lehet vele folyadékot, lisztet, cukrot, gríz, zut, mákot. Beosztása öt dekától 50 dekáig terjed.

Bútorok — nagy választékban

A szegedi Butorértékesítőnél készpénzfizetés ellenében nagy választékban lehet bútor vásárolni. Igen szépek az új eljárással készült festett hálószoberendezések. A festés olyan jól sikerült, hogy szinte alig lehet megkülönböztetni a polírozott bútoroktól. Különböző színű szép konyhaberendezések is vásárolhatók. A Német Demokratikus Köztársaságból is érkeztek bútorok. A német hálószoberendezésnek nemcsak a minősége kitűnő, nagyon szépek a bútorok vonalai is. A szekrény nem két különálló darab, hanem egybeépített, háromtörés. A garbitúra ára 9000 forint.

Rácsos gyermekágyak is vásárolhatók a Butorértékesítőnél. A gyermekágyak ára matracal együtt 550 Ft. Gyermekágyaknak szépkívül modern szobaberendezést is készített bútoriparunk. A gyermekszobában az asztalon, rekamiéren, székeken és ülőes beosztású ruhás- és játékoszekrényen kívül még egy tanulópad van. Íróasztalhoz hasonló, könyvespolcokkal épített egybe és több fiókja is van. Ha külön is gyártanák, sok örömet okozna szülőknek és gyerekeknek egyaránt, mert ennek segítségével megoldódna a külön „tanuló-szék” kérdése, ami az iskolás gyerekeknek bizony nagyon fontos.